

Suburban Orthodox תורת תורה
Congregation Toras Chaim

Chukas

Wednesday, June 29th @ 8:00 PM

Given by Rabbi Shmuel Silber

1. במדבר פרק כ

א וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדְּבַר־צִין בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם וַתִּקְבֹּר שָׁם: ב וְלֹא־הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּקְהָלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן: ג וַיִּרְבַּ הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלוֹ גִּנְעֵנוּ בְּגֹזַע אַחֲיֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה: ד וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת־קִהְלֵי יְהוָה אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵינֵינוּ: ה וְלָמָּה הֵעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַבְיֵא אֹתָנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַרְעֵ הַזֶּה לֹא | מְקוֹם זֵרַע וַתֹּאנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת: ו וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקִּהְלֵי אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֲלֵיהֶם:

1. The entire congregation of the children of Israel arrived at the desert of Zin in the first month, and the people settled in Kadesh. Miriam died there and was buried there. **2.** The congregation had no water; so they assembled against Moses and Aaron. **3.** The people quarreled with Moses, and they said, "If only we had died with the death of our brothers before the Lord. **4.** Why have you brought the congregation of the Lord to this desert so that we and our livestock should die there? **5.** Why have you taken us out of Egypt to bring us to this evil place; it is not a place for seeds, or for fig trees, grapevines, or pomegranate trees, and there is no water to drink. **6.** Moses and Aaron moved away from the assembly to the entrance of the Tent of Meeting, and they fell on their faces. [Then] the glory of the Lord appeared to them.

2. במדבר פרק כ

ז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ח קַח אֶת־הַמַּטֵּה וְהִקְהַל אֶת־הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אָחִיד וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימּוֹ וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם:

Verse 7: Ad-noy spoke to Moshe, saying. **Verse 8:** "Take the staff and assemble the community, you and Aharon your brother, and speak to the rock in their presence that it may give forth its water; you will then bring forth for them water from the rock, and give drink [to] the community and their livestock."

3. במדבר פרק כ

ט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: י וַיִּקְהָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־הַקִּהְלֵי אֶל־פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׂמַעוּ־נָא הַמַּרְיָם הַמִּן־הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם: יא וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַיִם וַיֵּצְאוּ מִים רַבִּים וַתִּשֶׁת הָעֵדָה וּבְעִירָם:

Verse 9: Moshe took the staff from before Ad-noy, as He instructed him. **Verse 10:** Moshe and Aharon assembled the community before the rock; [Moshe] said to them, "Listen, you rebels! Can we extract water from this rock for you?" **Verse 11:** And Moshe raised his hand and struck the rock with his staff twice; water rushed out abundantly, and the community and their livestock drank.

4. במדבר פרק כ

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקִּהְלֵי הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: יג הִנֵּה מֵי מַרִּיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה וַיִּקְדַּשׁ בָּם:

Verse 12: Ad-noy said to Moshe and Aharon, "Because you did not believe in Me to sanctify Me in the presence of Bnei Yisroel; therefore, you will not bring this congregation into the land that I have given them." **Verse 13:** They are the waters of dispute where Bnei Yisroel contended with Ad-noy, and He was sanctified through them.

Approach #1

5. רמב"ן במדבר פרק כ פסוק ח

א. וה"ר רבי משה (סוף פ"ד משמנה פרקים) סבר בו סברא, ואמר כי משה רבינו ע"ה חטאו הוא שנטה לצד הרגזנות באמרו שמעו נא המורים, דקדק עליו הש"י שיהיה אדם כמוהו כועס לפני עדת בני ישראל במקום שאין ראוי בו הכעס, וכל כיוצא בזה בדין האיש ההוא חלול השם, מפני שמתנועותיו כלם ומדבריו היו למדין והיו מקוין להגיע בהם אל הצלחות העולם הזה והעולם הבא, ואיך יראה עליו הכעס והוא מן הפעולות הרעות ולא תבא כי אם מתכונה רעה מתכונות הנפש ..... וכל מה שיאמר או יעשה יכתנוהו ... והנה התרנו ספק מספקי התורה שנאמרו בו דברים רבים ונשאל פעמים רבים אי זה חטא חטא, וראה מה שנאמר בו ומה שאמרנו בו אנחנו, והאמת יורה דרכו. אלו דבריו ז"ל:

ב. והוסיף הבל על הבלים. שהכתוב אמר "מריתם פי" שעברו על דברו, ואמר "לא האמנתם בי" שלא האמינו בו, אין העונש בעבור שכעס.

Approach #2

6. רמב"ן במדבר פרק כ פסוק ח

א. והקרוב מן הדברים שנאמרו בזה, והוא טוב לדחות השואל, הם דברי רבינו חננאל שכתב כי החטא הוא אמרם (פסוק י). המן הסלע הזה נוציא לכם מים, וראוי שיאמרו יוציא ה' לכם מים, כדרך שאמרו (שמות טז ח) בתת ה' לכם בערב בשר לאכול וגו', וכן בכל הנסים יודיעום כי ה' יעשה עמם להפליא, ואולי חשבו העם כי משה ואהרן בחכמתם הוציאו להם מים מן הסלע הזה, וזהו לא קדשתם אותי (דברים לב נא).

ב. ומעשה הראשון בצור אמר (שמות יז ו) הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב, ושבעים הזקנים רואים עמוד הענן עומד על הצור והנס מתפרסם כי מעשה ה' הגדול הוא, אבל בכאן לא ראו דבר וטעו במאמר משה ואהרן. ויתכן שיאמר בזה "מעלתם בי" (דברים לב נא), כי הנהנה מן ההקדש נקרא מעילה. וכן "מריתם פי" (להלן כז יד), שהוא צוה ודברתם אל הסלע לעיניהם, והטעם שאתקדש לעיניהם ... ויהיה "לא האמנתם בי" (פסוק יב) יוצא אל בני ישראל, או הוא לשון חזוק, לא התחזקתם להקדישני לעיניהם ...

Approach #3

7. גזר אריה (מאת המהר"ל) במדבר פרק כ פסוק יב אות ז

כי האמונה הוא מי שבוטח בו יתברך, אין לו בו רק שמחה, שזה ענין אמונה, שמאמין בו ובוטח בו, ועם הבטחון השמחה³⁹. אבל עם הכעס אין כאן אמונה. ומה שהכו פעמיים יורה זה על מעוט האמונה ובטחון בו, ולכך הוא כועס. ודבר זה ידוע, כי מי שאינו מאמין ובוטח בו יתברך בבטחון גמור, הוא בכעס ובמכאובות⁴⁰.

אמנם כאשר תדע האמת, כי שני החטאים מה שאמר "שמעו נא המורים", וכן מה שהכה את הסלע פעמיים הכל חטא אחד. ומפני שרבים נבוכים בפירוש ענין זה³⁶, ולא ידעו לעמוד על אמיתת החטא, יש לפרש החטא הזה. דע, כי החטא של משה ואהרן כדכתיב בקרא "יען אשר לא האמנתם בי להקדישני וגו'", ודבר זה מה שהכו פעמיים אל הסלע כאשר נעשה להם נס³⁷, כי זהו יציאה מן האמונה, כי עשו מעשה זה דרך כעס, ומי שעושה מצות השם דרך כעס, כפרט כאשר נעשה להם נס כזה, כמו שעשו הם³⁸, שאמרו "שמעו נא המורים", וכן שהכו אל הסלע, אין זה אמונה.

יתברך" (לשונו בסמוך). [40] כי הגדרתה של אמונה היא שהוא "מתרפק במי שהוא מאמין, הוא ודבר זה הוא עצם האמונה, כי אין ראוי לדביקות כזה רק בעל אמונה, שכאשר הוא מאמין בו יו הוא מתרפק לגמרי... בעל אמונה הוא נטיעה חזקה עם הש"י, אשר כל הרוחות באות אין מוזין ממקומו... כי האמונה מגיע עד אין קץ וסוף" (לשונו בנתיב האמונה פ"א א, רי:). ובסוף פ"ב שו ריב. כתב: "כי זהו ענין האמונה, שדבק בו יתברך לגמרי, ולפיכך יש לו דבקות בו יתברך לגמרי, ול יש לו דבקות בו יתברך ע"י האמונה, שכאשר האדם מאמין בו יתברך בכל לבו — הוא דבק בו ית ואין סר מאיתו". והוסיף שם [א. ריב:]: לבאר: "ויש לך לדעת ולהבין, כי עיקר האמונה ש

(A)

8. גור אריה (מאת המהר"ל) במדבר פרק כ פסוק יב אות ז

וכאשר אמר השם יתברך אל משה להוציא מים מן הצור, היה להם לעשות באמונה בו יתברך, שהרי השם יתברך עושה נס כזה לישראל להוציא מים מן הסלע, ואז היו רואים הבטחון בו יתברך מה שהוא עושה עם הנבראים⁴¹. והיה למשה ולאהרן להתחדש באמונה ובטחון יתירה, ואז היו עושים בשמחה (והם) עם הנס הגדול שעשה השם⁴², שהיה ראוי לחדש להם אמונה ובטחון בו יתברך, והיה ראוי להם להוסיף אמונה ובטחון, והיה ראוי להם השמחה⁴³

(B)

(C)

בו זמנית לנס הגדול שעשה השם. (43) בגבורות ה' פי' (מגן) ביאר נקודה זו, וז"ל: "כאשר אמר משה 'שמעו נא המורים' דרך כעס, וכן מה שהכה הצור פעמיים הכל דרך כעס, ודבר זה לא היה ראוי לו, כי מאחר שעשה הקבי"ה נס, ראוי היה לו להתחזק ולהתגבר באמונה בהקב"ה. ואם היה מתחזק ומתגבר באמונה, היה מתחדש לו השמחה לא לעשות דרך כעס. וזהו אשר לא האמנתם, שהיה ראוי למשה להיות חזק באמונתו, ואם היה חזק באמונתו בהקב"ה היה נוטה אל מעלה נבדלת, והיה עושה בשמחה, ולא היה מתפעל לכעוס, ואז היה זה קדושה לעיני ישראל, שהיה משה ואהרן מראים האמונה בו יתברך, ואז היה שמו מקדש לעיניהם ע"י האמונה. וזהו שאמר י"ען אשר לא האמנתם בי להקדישני, כלומר היה לכם להתחזק באמונה. ואם עשיתם זה לא היה לכם לכעוס, כי האמונה מביא לידי שירה [תנחומא בשלח, י] ושמחה. ומשה הכה פעמיים דרך כעס, ואמר 'שמעו נא המורים', שזה הפך האמונה כלל הדבר, כי הנס שנעשה להם להוציא המים מביא האמונה, והיה למשה ולאהרן להתחזק באמונה במקום הזה, וזה לא היה כן כמו שאמרנו, וזהו י"ען אשר לא האמנתם בי להקדישני. ולא שהיה החטא להם הכעס בעצמו [וכפי שמבאר הרמב"ם בשמונה פרקים, פרק ד], רק שהכעס מורה שחטא משה באמונה. ופירש זה אמת ונכון מאוד, והבן הדברים". (44) ומדוע לא נבאר שהאמינו לגמרי בה, אך

9. גור אריה (מאת המהר"ל) במדבר פרק כ פסוק יב אות ז

והנה שני הדברים, האחד מה שאמר "שמעו נא המורים", ומה שהכו בצור פעמיים, הכל היפך האמונה. ולכך תמצא פעמים אומרים רז"ל שהחטא מה שהכה צור פעמיים⁴⁶, ופעמים אומרים שהחטא מה שאמר "שמעו נא המורים"⁴⁷, והכל ענין אחד, שבשעה שעשה השם יתברך נס להם, היה להם להוסיף אמונה ובטחון, ועם האמונה ובטחון אין כאן כעס.

10. תהלים פרק ג

א מְזֹמֵר לְדָוִד כְּבָרְחֹו מִפְּנֵי | אֲבֻשָׁלוֹם בְּנֹו: ב יְהוָה מִה־רָפוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי: ג רַבִּים אֲמָרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לֹו בְּאַלְהֵים סֵלָה: ד וְאַתָּה יְהוָה מִגֵּן בְּעַדִי כְבוֹדִי וּמָרִים רֵאשִׁי: ה קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶקְרָא וַיִּעֲנֵנִי מִהַר קִדְשׁוֹ סֵלָה: ו אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאַיִשָׁנָה הַקִּיצוֹתִי כִי יְהוָה יִסְמְכֵנִי: ז לֹא־אִירָא מִרְכָּבוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב שְׂתוֹ עָלַי: ח קוֹמָה יְהוָה | הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִי־הִפִּיתָ אֶת־כָּל־אֵיבֵי לְחֵי שְׁנֵי רַשְׁעִים שְׁבָרְתָּ: ט לִיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בְּרִכְתָּךְ סֵלָה:

- 1. A song of David, when he fled from Absalom his son. 2. O Lord, how many have my adversaries become! Great men rise up against me. 3. Great men say concerning my soul, "He has no salvation in God to eternity." 4. But You, O Lord, are a shield about me, my glory and He Who raises up my head. 5. With my voice, I call to the Lord, and He answered me from His holy mount to eternity. 6. I lay down and slept; I awoke, for the Lord will support me. 7. I will not fear ten thousands of people, who have set themselves against me all around. 8. Arise, O Lord, save me, my God, for You have struck all my enemies on the cheek; You have broken the teeth of the wicked. 9. It is incumbent upon the Lord to save, and it is incumbent upon Your people to bless You forever.

11. רש"י תהלים פרק ג פסוק ו

(ו) אני שכבתי ואישנה - לזי אטום צדאגה ופחד:

12. רד"ק תהלים פרק ג פסוק ו

(ו) אני שכבתי ואישנה, שכבתי בבטח ואישן בשלום כאדם שאין לו פחד.

13. רד"ק תהלים פרק ג פסוק ו

(ו) אני שכבתי ואישנה, שכבתי בבטח ואישן בשלום כאדם שאין לו פחד. הקיצותי, ואינני נבהל כאדם הישן מתוך הצרה שהוא נבהל בהקיצו, כי בעודו ישן יראה חלומות רעים כמו שחושב בלבו מפחדו. ולמה אני בוטח בך כל כך? כי ידעתי: כי ה' יסמכני, כי כן ראיתי בחלום.

14. תהלים פרק יג

ו וְאָנִי | בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחְתִּי יִגַּל לִפְנֵי בִישׁוּעַתְךָ אֲשִׁירָה לִיהוָה כִּי גָמַל עָלַי:

6. But I trusted in Your loving-kindness, my heart will rejoice in Your salvation; I will sing to the Lord for He has bestowed [it] upon me.

15. ספר לב השמים (דף 24)

זו מה שאמר דוד המלך לפני ה': כל העולם שמחים רק
לאחר שה' עונה להם.
אבל אנחנו, עם ישראל, בני אברהם יצחק ויעקב וארבע
האימהות הקדושות... אצלנו זה כל כך שונה: אנחנו יודעים,
בטוחים ומרגישים: הקב"ה יעזור לנו. אנחנו יודעים בוודאות
שה' מקשיב לתפילותינו.
"ואני בחסדך בטחתי" - אני בוטח בך, רבונו של עולם,
ואני יודע... אני יודע שתסלח לי. ואני יודע שתעזור לי לתקן
הכל. ואני יודע שתתן לי שנה טובה.
ולכן, אפילו לפני כן, אפילו לפני שתעזור לי ותושיע -
"יגל לבי בישועתך". אני כבר שמח בישועתך.

MAHARAL

Rav Judah Loew ben Bezalel, (c. 1520 – 17 September 1609) widely known to scholars of Judaism as the Maharal of Prague, or simply The MaHaRaL, the Hebrew acronym of "Moreinu ha-Rav Loew," ("Our Teacher, Rabbi Loew") was an important Talmudic scholar, Jewish mystic, and philosopher who served as a leading rabbi in the city of Prague in Bohemia for most of his life.